

IZVLEČEK IZ POSLOVNEGA POROČILA BELOKRANJSKEGA MUZEJA METLIKA ZA LETO 2014

1. PREDSTAVITEV ZAVODA

Belokranjski muzej Metlika je osrednja regionalna ustanova, ki ji je v letu 2013 Vlada Republike Slovenije podelila pooblastilo za opravljanje državne javne službe muzejev. Muzej je leta 1951 odprlo Muzejsko društvo, danes pa so njegove ustanoviteljice tri belokranjske občine Metlika, Črnomelj in Semič. V triinšestdesetih letih delovanja je prerasel ozke lokalne okvire in se postavil ob bok drugim slovenskim splošnim muzejem. Poleg treh dislociranih enot (Vinica, Semič, Metlika) ima muzej veliko skrbi z metliškim gradom, kjer ima sedež in s katerim upravlja. V njem so v preteklih letih potekala obnovitvena dela, ki še niso zaključena. Problem so sredstva, ki jih bo Občina Metlika kot lastnica gradu morala iskati na razpisih. Nujno potrebujemo dvigalo, za katerega je projekt že pripravljen, da bodo v muzej lahko prihajali gibalno ovirani ljudje. Veseli nas, da je Občina Črnomelj začela s temeljito prenovo Spominske hiše Otona Župančiča v Vinici in da je Občina Semič pripravila projekt za prenovo Muzejske hiše v Semiču.

Glavni težavi Belokranjskega muzeja pa še vedno ostajata trajna rešitev za depojske prostore in pomanjkanje kadra. Če ne bi bili zaposleni pripravljene delati najrazličnejših del, po posebnih razporedih in marsikdaj tudi brezplačno, ne bi zmogli realizirati včasih res preveč ambiciozno zastavljenih programov.

Belokranjski muzej Metlika je bil ob petdesetletnici delovanja leta 2001 odlikovan za zasluge na področju kulture z državnim odlikovanjem Častni znak svobode Republike Slovenije.

Belokranjski muzej Metlika vodi direktorica Andreja Brancelj Bednaršek, ki opravlja naloge poslovnega in programskega vodenja. Pogodba o zaposlitvi direktorice je veljala za čas od 17. 12. 2009 do 23. 12. 2014. Po ponovnem imenovanju s sklepi občinskih svetov Občine Metlika, Občine Črnomelj in Občine Semič velja pogodba o zaposlitvi direktorice za čas od 24. 12. 2014 do 23. 12. 2019. Andreja Brancelj Bednaršek je univerzitetna diplomirana etnologinja in profesorica umetnostne zgodovine s strokovnim nazivom muzejske svetovalke. Direktorica organizira delo muzeja, ga zastopa, predstavlja in vodi poslovanje muzeja ter odgovarja za zakonitost in strokovnost dela muzeja. Poleg tega je tudi članica strokovnega sveta Dolenjskega muzeja Novo mesto in predsednica Belokranjskega muzejskega društva ter članica Slovenskega muzejskega društva in Slovenskega etnološkega društva.

Andreja Brancelj Bednaršek je za svoje strokovno delo leta 2011 prejela Valvasorjevo priznanje, ki ga podeljuje Slovensko muzejsko društvo za najvišje dosežke na področju muzealstva.

Organa Belokranjskega muzeja Metlika sta direktor in svet muzeja. Svet Belokranjskega muzeja Metlika sestavlja enajst članov, in sicer: šest predstavnikov ustanoviteljic, tri predstavniki zainteresirane javnosti in dva predstavnika delavcev muzeja. V letu 2014 so bili imenovani novi člani sveta Belokranjskega muzeja Metlika, katerega predsednik je postal Nikola Ladika. Mandat članov sveta je pet let, od 24. 11. 2014 do 23. 11. 2019. V letu 2014 je svet med drugim sprejel program dela in finančni načrt za leto 2014, zaključni račun in letno poročilo 2013 ter polletno poročilo 2014.

2. REALIZACIJA ZASTAVLJENIH CILJEV

Belokranjski muzej Metlika je bil pri doseganju zastavljenih ciljev v letu 2014 uspešen. Z majhnimi odstopanji sta bila realizirana tako vsebinski kot finančni načrt, prijavljeni program pa je bil pri razstavnih dejavnosti precej presežen. Verjetno previsoko zastavljene naloge je bilo mogoče uresničiti le zaradi nadpovprečne angažiranosti vseh sedmih zaposlenih.

PRIHODKI Belokranjskega muzeja Metlika (po načelu denarnega toka) so bili v letu 2014 v primerjavi s finančnim načrtom realizirani z indeksom 101 (309.332 EUR) in tudi ODHODKI (po načelu denarnega toka) z indeksom 101 (310.298 EUR).

Prihodke so sestavljala sredstva iz državnega proračuna (Ministrstvo za kulturo) v višini 216.530 EUR (indeks 102) ali 70,0 % vseh sredstev, sredstva iz občinskih proračunov v višini 69.786 EUR (indeks 106) ali 22,6% vseh sredstev in lastna sredstva v skupni višini 23.016 EUR, kar je 7,4% vseh sredstev (prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe v višini 17.188 EUR – indeks 89; prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu v višini 5.828 EUR – indeks 78).

SPLOŠNI STROŠKI DELOVANJA

Glede na finančni načrt 2014 so bili splošni stroški delovanja realizirani z indeksom 96. Sredstva so prispevali: Ministrstvo za kulturo v višini 34.030 EUR, Občina Metlika v višini 15.524 EUR, Občina

Črnomelj v višini 3.787 EUR, Občina Semič v višini 1.100 EUR in Belokranjski muzej iz lastnih sredstev v višini 60 EUR.

Splošna ocena v zvezi s splošnimi stroški delovanja Belokranjskega muzeja je, da kljub velikim površinam, za katere skrbimo (4300 m²), porabimo dokaj malo sredstev v te namene. Res pa je, da z nekaterimi prepotrebnimi deli tekočega vzdrževanja (beljenje razstavnih prostorov, barvanje oken in polken v metliškem gradu) ne bomo več smeli odlašati, saj se bo začela delati škoda.

PROGRAMSKI MATERIALNI STROŠKI

I. SKLOP

Glede na finančni načrt 2014 so bili programski materialni stroški I. sklopa realizirani z indeksom 84. Stroške smo zmanjšali na tistih postavkah, kjer so bila predvidena sredstva lokalnih skupnosti, ki smo jih prenesli na II. sklop.

Sredstva so prispevali: Ministrstvo za kulturo v višini 16.200 EUR in Belokranjski muzej iz lastnih sredstev v višini 912 EUR.

Evidentirali smo v skladu z načrtom eno zaokroženo zbirko na terenu, in sicer 250 likovnih del slovenskih in tujih avtorjev, ki jo hrani Občina Semič, enoto žive dediščine (pletenje ribiške mreže) pa še pripravljamo. V trajno hranjenje je muzej dobil skupno 3477 enot gradiva: 224 predmetov (v skladu z načrtom), 2096 digitalnih fotografij, 258 skenov starih fotografij in dokumentov, 704 izrezke iz časopisov in revij, 187 kosov drobnega tiska in 8 kosov AV gradiva ter arhivsko gradivo. Vsi pridobljeni predmeti so bili inventarizirani s programom Fundus in ovrednoteni. Za nazaj smo digitalno obdelali 603 predmete (v skladu z načrtom) in jih ovrednotili (v skladu z načrtom).

Posebno poglavje v letu 2014 predstavlja pridobljeno arhivsko gradivo, saj so nam bile donirane tri obsežne zupuščine: celoten arhiv Partizanskega pevskega zbora, zupuščina pesnika, pisatelja in muzealca Jožeta Dularja ter zupuščina generala in narodnega heroja Radeta Bulata. Gre za tisoče enot arhivskega gradiva, ki ga bomo verjetno urejali kar nekaj let.

V lastni delavnici smo konservirali 526 predmetov (vse etnološke predmete, ki so bili digitalizirani za nazaj), kar je veliko več od načrta, v drugih delavnicah pa sta bila 2 predmeta restavrirana, 3 pa še niso dokončani. Proučevanja so potekala v skladu z načrti in so bila dopolnjena s tistimi, ki so se navezovala na razstave (Partizanski pevski zbor).

II. SKLOP

Glede na finančni načrt 2014 so bili programski materialni stroški II. sklopa realizirani z indeksom 118. Sredstva so prispevali: Ministrstvo za kulturo v višini 31.500 EUR, Občina Metlika v višini 15.547 EUR, Občina Črnomelj v višini 3.240 EUR, Občina Semič v višini 1.000 EUR in Belokranjski muzej v višini 7.696 EUR.

a) Stalna razstava

V letu 2014 smo z lastnimi sredstvi nenačrtovano prenovili del zbirke novejše zgodovine z novo doniranimi predmeti. Izdali smo za prejšnje leto načrtovano knjigo Narava Bele krajine v angleškem jeziku.

Štiri stalne razstave Belokranjskega muzeja na štirih lokacijah (Metlika, Vinica, Semič) si je ogledalo 9.526 obiskovalcev, kar je nekoliko manj kot prejšnje leto. Če pa upoštevamo, da smo morali Spominsko hišo Otona Župančiča v Vinici zaradi prenove v začetku oktobra 2014 zapreti, bi bil obisk povsem primerljiv z lanskim. K obiskovalcem stalne razstave moramo prišteti še ocenjenih 6.000 ljudi (verjetno veliko več), ki so si v letu 2014 ogledali lapidarij v pritličnem arkadnem hodniku in razstavo Metlika in njen grad v podhodu metliškega gradu.

b) Občasna razstava

Načrtovanim trem občasnim razstavam (70 let Partizanskega pevskega zbora, 100 let belokranjske železniške proge in Dragan Turkovič: Reka, ki zblizuje) smo dodali še štiri razstave: Tomislav Urh: Sledi časa in Unikatni gobelini Zore in Miroslava Adlešiča, ki smo ju pripravili sami, ter razstavi Od Kranja do Dovjega – ob 200-letnici rojstva Janeza Puharja, ki jo je pripravila Iniciativna skupina za projekt Puharjevo leto, in Kuge, lakote in vojske – reši nas, o Gospod!, ki jo je pripravil Zgodovinski arhiv Ljubljana, sami pa smo razstavi dodali predmete Belokranjcev iz tega časa.

Občasne razstave so si ogledali 2.903 obiskovalci, kar pa ni povsem točen podatek, saj si je razstavo 100 let belokranjske železniške proge, ki smo jo postavili na železniških postajah med Metliko in Novim mestom, ogledalo vsaj ocenjenih 2.000 ljudi, ocenjenih 2.000 ljudi pa je videlo tudi razstavo 70 let Partizanskega pevskega zbora v Mestni hiši v Ljubljani, ki je bila izjemno dobro obiskana.

c) Izdajanje publikacij

Načrtovana slikanica Stari ate, si res pil na rovaš? (Belokranjski muzej za mlade 6) bo predstavljena na jurjevo, 24. aprila 2015. Zanj smo si vzeli več časa kot smo sprva nameravali, saj smo istočasno »razvili« lik kustosa Jureta, ki bo v Belokranjskem muzeju »nagovarjal« otroke. Javnosti smo ga malo skrivnostno predstavili že na naši novoletni voščilnici.

č)Pedagoški, andragoški in popularizacijski program

V skladu z načrti so bile izvedene učne ure in delavnice, tiste, ki so bile vezane na občasne razstave, so bile nove. Poleg sobotnih delavnic za otroke in družine lahko sedaj mladi preživljajo v Belokranjskem muzeju tudi poletne, jesenske in zimske počitnice. Pedagoških, andragoških in popularizacijskih programov se je udeležilo 1.927 ljudi, kar je precej več kot prejšnje leto. Splošna ocena v zvezi s programskimi materialnimi stroški I. in II. sklopa je, da je Ministrstvo za kulturo zagotovilo Belokranjskemu muzeju sredstva za opravljanje javne službe in za odobrene razstavne projekte ter da sta Občina Metlika in Občina Semič za program zagotovili del sredstev. Pomemben delež sredstev za programske materialne stroške pa je prispeval tudi Belokranjski muzej sam.

V letu 2014 smo se približali vsem opredeljenim merilom, dosegli nismo le načrtanega deleža lastnih prihodkov. Ta je bil manjši tako pri vstopnini, saj smo odobrili veliko popustov in brezplačnih vstopnic, kot zaradi brezplačne najemnine za poročno sobo v metliškem gradu (kar je bila pred leti odločitev članov občinskega sveta Občine Metlika, v Belokranjskem muzeju pa se s tem ne strinjamo). Kazalci rasti (predvsem v številu razstav, pedagoških, andragoških in popularizacijskih programov) in rezultati poslovanja Belokranjskega muzeja Metlika, izkazani v letnem poročilu 2014, kažejo, da je bila gospodarnost in učinkovitost muzeja glede na razpoložljive prihodke dobra. Prav tako kvaliteta, ki jo merimo tudi s številnimi pohvalami v medijih ter pri obiskovalcih muzeja in drugih uporabnikih naših storitev. Od zastavljenih ciljev smo le tisk slikanice Stari ate, si res pil na rovaš? prenesli v leto 2015, in sicer bo predstavljena javnosti na jurjevo, 24. aprila 2015.

3. INVESTICIJSKA VLAGANJA

INVESTICIJSKA VLAGANJA

Investicijski odhodki v višini 6.018 EUR so bili v primerjavi s finančnim načrtom 2014 realizirani z indeksom 338.

Sredstva je zagotovil Belokranjski muzej iz lastnih sredstev, namenjena pa so bila za nakup opreme in muzejskih predmetov.

Občine ustanoviteljice bodo morale v prihodnjih letih prevzeti popolno breme investicijskega vzdrževanja stavb, katerih lasnice so, ker muzej nima sredstev za te namene.

V Metliki, 30. aprila 2015

Andreja Brancelj Bednaršek
direktorica Belokranjskega muzeja